

9.10.2024

Tarkastuslautakunnan opintovierailu Brysseliin ja Luxemburgiin 11.–14.9.2024

Johdanto

Tarkastuslautakunnan opintovierailu Brysseliin ja Luxemburgiin järjestettiin 11.–14.9.2024. Vierailukohteiden valinta ja ohjelma tehtiin Espoon kaupungin EU-toimintaa ja lautakunnan tarkastus- ja arviointitehtävää painottaen. Johdantona opintovierailulle tarkastuslautakunta kuuli maanantaina 9.9.2024 kaupungin kansainvälisten asioiden päällikkö Milla Ovaskalta esityksen Espoon EU-työstä.

Matkalle osallistuivat seuraavat yhdeksän tarkastuslautakunnan jäsentä sekä neljä viranhaltijaa:

Paula Viljakainen, tarkastuslautakunnan puheenjohtaja
Elli Keisteri-Sipilä, varapuheenjohtaja
Marita Backman, jäsen
Jarmo Kanerva, jäsen
Aili Pesonen, jäsen
Satu Ramsland, jäsen
Mari Rummukainen, jäsen
Marko Tolonen, jäsen
Tapio Valli, jäsen
Virpi Ala-aho, kaupunginreviisori, tarkastuslautakunnan esittelijä
Jussi Lepistö, kaupunkitarkastaja, tarkastuslautakunnan sihteeri
Aino Jalli, kaupunkitarkastaja, tarkastuslautakunnan I jaoston sihteeri
Heidi Väyrynen, kaupunkitarkastaja

Opintovierailun ohjelma

Keskiviikko 11.9.

–05.45	Saapuminen Helsinki-Vantaan lentokentälle, omatoiminen lähtöselvitys/matkatavaroiden jättö
06.30–07.10	Kokoontuminen koneen lähtöportin läheisyydessä ja aamukahvi
07.40–09.15	Lento Helsinki - Bryssel (Finnair AY1541)
09.15–09.45	Matkatavaroiden nouto, siirtyminen bussiin
09.45–10.30	Kuljetus Brysselin lentokentältä ensimmäiseen vierailukohteeseen
10.30–12.00	Helsinki EU Office - Parlamentin ja komission alkava kausi sekä kaupunkien vaikuttaminen EU:ssa <i>Johtaja Janne Leino ja Elinkeinopolitiikan EU-erityisasiantuntija Hilu Kangas-Ranta</i> Rue Guimard 7, B-1040 Brussels https://helsinki.eu/

9.10.2024

12.15–13.30	Lounas parlamentin lähistöllä sijaitsevassa ravintolassa Quartier Leopold, mukana Helsinki EU-Officen johtaja Janne Leino ja Elinkeinopolitiikan EU-erityisasiantuntija Hilu Kangas-Ranta sekä Euroopan parlamentin edustaja, budjettineuvonantaja Minna Ollikainen, Place du Luxembourg 9
13.30–14.00	Siirtyminen ja sisäänkirjautuminen Parlamenttirakennukseen
14.00–16.00	Euroopan parlamentti - historia, asema ja tehtävät Euroopan parlamentin edustaja, budjettineuvonantaja Minna Ollikainen Paul-Henri Spaak -rakennus, Rue Wiertz 60, PHS 4B49 http://www.europarl.europa.eu/portal/fi
16.00–16.30	Kuljetus hotellille
16.30–	Majoittuminen hotelliin Motel One Brussels Rue Royale/Koningsstraat 120, 1000 Brussels
19.45–20.00	Kokoontuminen hotellin aulassa ja siirtyminen illallisaikaan ravintolakadulle
20.00–	Illallinen Aux Armes de Bruxelles, Alueiden komitean varapuheenjohtaja Markku Markkula sekä Vaasan yliopiston tutkimusjohtaja Taina Tukiainen 13, Rue des Bouchers
Torstai 12.9.	
06.00–08.45	Aamiainen hotellissa sekä huoneiden luovutus ja matkatavaroiden siirto bussiin
09.00–9.30	Kuljetus vierailukohteeseen ja sisäänkirjautuminen
09.30–10.30	Euroopan petostentorjuntavirasto OLAF Tutkija Vesa Lehtonen Rue Joseph II, 30 Euroopan petostentorjuntavirasto - Euroopan komissio (europa.eu)
10.30–10.50	Siirtyminen vierailukohteeseen
10.50–12.30	Alueiden komitean rooli ja tehtävät Varapuheenjohtaja Markku Markkula sekä hallintovirkkamies Lauri Ouvinen Lounas Alueiden komitean ravintolassa Rue Belliard 99-101 https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-committee-regions-cor-fi
12.30–13.00	Siirtyminen vierailukohteeseen
13.00–14.00	Eurocities – Eurooppalaisten kaupunkien verkostotyön esittely, Membership and Executive Committee Coordinator Jagoda Luto 1 Square de Meeus Eurocities - Home
14.00–17.30	Bussikuljetus Brysselistä Luxemburgiin
17.30–	Majoittuminen hotelliin Hotel Parc Belle-Vue 5, Avenue Marie-Thérèse, L-2132 Luxemburg
19.30–	Illallinen hotellin ravintolassa
Perjantai 13.9.	
07.00–09.15	Aamiainen hotellissa
09.30–09.45	Kuljetus Euroopan tilintarkastustuomioistuimeen
09.45–11.45	Vierailu Euroopan tilintarkastustuomioistuimessa ETT:n Principal Auditor Jussi Bright sekä ETT:n jäsen Petri Sarvamaan kabinetin edustajat Attasea Juuso Kilpinen ja Assistentti Elmo Torppa 12, Rue Alcide De Gasperi - 1615 Luxembourg http://www.eca.europa.eu/fi/Pages/ecadefault.aspx

9.10.2024

11.45–12.00	Siirtyminen lounaalle
12.00–13.30	Lounas ETT:n kabinetin edustajien <i>Juuso Kilpisen ja Elmo Torpan</i> kanssa El Barrio, 2 rue Erasme
13.30–14.00	Siirtyminen seuraavaan vierailukohteeseen
14.00–16.00	Vierailu Luxemburgin kansallisessa taide- ja historiamuseossa Marché-aux-Poissons https://www.nationalmusee.lu/en/
19.00–	Illallinen Brasserie du Cercle 2a rue des Capucins
Luantai 14.9.	
07.00–10.00	Aamiainen hotellissa ja huoneiden luovutus sekä matkatavaroiden siirto hotellin säilytykseen
–12.00	Tutustuminen Luxemburgin historialliseen keskustaan
12.00–13.15	Lounas hotellin ravintolassa
13.15–13.30	Matkatavarat säilytyksestä ja siirtyminen kuljetukseen
13.30–17.00	Kuljetus Brysselin lentokentälle
17.00–18.45	Lähtöselvitys ja illallinen lentokentällä erikseen sovittavassa paikassa sekä siirtyminen lähtöportille
19.00–22.40	Lento Bryssel– Helsinki (Finnair AY1546) Matkatavaroiden nouto
23.00–	Yhteiskuljetukset takseilla Helsinki-Vantaan lentokentältä Espooseen

Kuva Luxemburgin historiallisesta keskustasta.

9.10.2024

Keskiviikko 11.9.2024

Helsinki EU Office

Tarkastuslautakunnan opintomatkan ensimmäinen vierailukohde oli Helsinki EU Office. Helsinki EU Office on kolmen suomalaisen maakunnan, neljän yliopiston, neljän ammattikorkeakoulun, Suomen suurimpien kaupunkien sekä kahden valtakunnallisen tutkimuslaitoksen yhteinen EU-toimisto. Helsinki EU Officen pääsopimuskumppanina toimii Uudenmaan liitto. Helsinki EU Officen päätehtävänä on toimia sopimuskumppaniensa neuvonantajana EU-asioissa ja toteuttaa sopimuskumppaniensa strategista vaikuttamista ja EU-edunvalvontaa. Lisäksi toimisto välittää ajankohtaista ja ennakoivaa tietoa EU-asioista.

Helsinki EU Officessa tarkastuslautakunnan ottivat vastaan johtaja Janne Leino, EU-erityisasiantuntija Hilu Kangas-Ranta ja office manager Sampsa Järvenpää.

Tarkastuslautakunnalle esiteltiin toimiston toimintaa käytännössä. Espoon kaupungin osalta toimisto pyrkii edistämään Espoo-tarinan mukaisia tavoitteita EU-tasolla ja tukemaan kaupunkia asioissa, joihin Espoo haluaa vaikuttaa. Yhteistyötä tehdään kaupungin henkilöstön kanssa laajalti. Yhteistyön onnistumisen osalta tärkeäksi asiaksi nousi vastavuoroisuus. Todettiin, että mitä paremmin Espoo onnistuu viestimään toimistolle EU-tavoitteistaan, sitä helpompi Espoon edunvalvontaa on toteuttaa käytännössä. Keskeiseksi kehityskohteeksi tunnistettiin myös kaupungin työntekijöiden tietoisuuden lisääminen EU-asioista. Jo toteutettuja toimenpiteitä ovat olleet kaupungin henkilökunnalle suunnatut koulutukset ja työpajat.

Tarkastuslautakunnalle esiteltiin tiivistetysti Euroopan komission tulevan kauden prioriteetteja. Komission prioriteeteista Espoon kaupungin osalta tärkeiksi tunnistettiin muun muassa tutkimus ja innovaatiot, vähähiilisyden edistäminen sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen. Edellä mainittujen teemojen lisäksi tarkastuslautakunta kävi keskustelua myös EU:n tarjoamista rahoitusmahdollisuuksista, Espoon näkyvyydestä EU:ssa sekä Erasmus+ -ohjelmasta.

Helsinki EU Officen toimintaan voi tutustua tarkemmin verkko-osoitteessa <https://helsinki.eu/>

Keskustelu jatkui yhteisellä lounaalla. Lounaalle osallistui lisäksi Euroopan parlamentin edustaja, budjettineuvonantaja Minna Ollikainen.

9.10.2024

Euroopan parlamentti

Lounaan jälkeen tarkastuslautakunta siirtyi budjettineuvonantaja Minna Ollikaisen johdolla Euroopan parlamenttiin. Parlamentissa Ollikainen esitteli tarkastuslautakunnalle Euroopan parlamentin toimintaa ja roolia EU-toimielimenä. Esityksessä käytiin läpi myös EU:n talousarvion syntyprosessia ja EU:n talouden elpymis- ja palautumistukivälinettä sekä käytiin keskustelua EU:n ajankohtaisista talousasioista.

Ollikainen esitteli lisäksi EU:n talousarvion valvontavaliokunnan (Committee on Budgetary Control, CONT) toimintaa ja vastuuvapauden myöntämisen prosessia. Vastuuvapauden myöntämisellä on yhtymäkohta myös tarkastuslautakunnan tehtäviin, sillä tarkastuslautakunta tekee vuosittain tilintarkastajan laatiman tilintarkastuskertomuksen pohjalta esityksen kaupunginvaltuustolle vastuuvapauden myöntämisestä. Euroopan unionissa vastuuvapauden Komissiolle ja EU:n instituutioille ja virastoille myöntää parlamentti ja vastuuvapauden myöntämisen valmistelee sille Parlamentin talousarvion valvontavaliokunta.

Euroopan parlamentin toimintaan voi tutustua tarkemmin osoitteessa <https://www.europarl.europa.eu/portal/fi>

Ensimmäinen opintovierailupäivä päättyi yhteiseen illalliseen, johon tarkastuslautakunnan vieraina osallistuivat Euroopan alueiden komitean varapuheenjohtaja Markku Markkula sekä Vaasan yliopiston tutkimusjohtaja Taina Tukiainen.

Torstai 12.9.2024

Euroopan petostentorjuntavirasto OLAF

Matkan toisena päivänä tarkastuslautakunta suuntasi ensimmäisenä Euroopan petostentorjuntavirasto OLAFiin. OLAFin tehtävänä on tutkia petoksia, korruptiota ja muita rikoksia, jotka vaikuttavat EU:n taloudellisiin etuihin. OLAF toimii yhteistyössä eri jäsenvaltioiden viranomaisten, Euroopan komission ja muiden kansainvälisten organisaatioiden kanssa. OLAFin pääjohtaja on Ville Itälä. Viraston henkilöstö koostuu

tilintarkastajista, rahoituksen ja viestinnän asiantuntijoista, poliittisista ja oikeudellisista

9.10.2024

asiantuntijoista, syyttäjäistä, tuomareista, poliisi- ja tullialan asiantuntijoista, tietotekniikka- ja data-asiantuntijoista, tiedusteluanalyytikoista sekä talous- ja tilastotieteilijöistä.

Virastossa tarkastuslautakunnan otti vastaan tutkija Vesa Lehtonen, joka kertoi esityksessään viraston tehtävistä, tutkinnan kulusta ja esimerkkejä ilmi tulleista petoksista vuosien varrelta.

OLAF saa mahdollisia petoksia ja väärinkäytöksiä koskevaa tietoa monista lähteistä. Useimmiten tieto on peräisin niiltä tahoilta, jotka EU-toimielimissä tai EU:n jäsenmaissa vastaavat EU:lta saadun rahoituksen hallinnosta. OLAFin pääjohtaja tekee päätöksen siitä, aloitetaanko tutkinta vai ei tai lähetetäänkö asia tutkittavaksi EPPOLle (European Public Prosecutor's Office). Mikäli tapaus siirtyy tutkittavaksi, pääjohtaja tekee myös päätöksen siitä, annetaanko asian tutkinnan päätteeksi suositus vai ei. Annettava suositus voi olla hallinnollinen, oikeudellinen tai taloudellinen. OLAF tekee suosituksille jälkiseurantaa suunnitelmallisesti. Tarkastuslautakunta korosti jälkiseurannan tärkeyttä ja pitkäjänteisyyttä myös oman arviointityönsä näkökulmasta.

Esityksessä kerrotut esimerkit petoksista vuosien varrelta liittyivät muun muassa tavaroiden tuontiin EU:n alueelle, ympäristövahinkojen ehkäisemiseen, tuotteiden väärennöksiin ja EU:n varojen suojaamiseen.

OLAFin toimintaan voi tutustua lisää osoitteessa https://anti-fraud.ec.europa.eu/index_fi

Euroopan alueiden komitea

Euroopan alueiden komitea on osa EU:n virallista päätöksentekoa neuvoa antavana elimenä. Alueiden komitean jäsenistö koostuu Euroopan unionin jäsenmaiden vaaleilla valituista alue- ja paikallishallinnon edustajista. Euroopan alueiden komitea antaa lausuntoja lainsäädäntöehdotuksista, jotka koskevat suoraan paikallis- ja aluehallintoa, sekä vaikuttaa komission, parlamentin ja neuvoston toimintaan. Komitea voi antaa lausuntoja myös omasta aloitteestaan.

Euroopan alueiden komiteassa tarkastuslautakunnan ottivat vastaan alueiden komitean varapuheenjohtaja Markku Markkula sekä komitean viestinnässä työskentelevä hallintovirkamies Lauri Ouvinen. Markkula ja Ouvinen esittelivät alueiden komitean roolia ja tehtäviä EU-toimielinten joukossa sekä lainsäädäntöprosessissa. Komitean merkitystä alue- ja paikallishallinnon äänenä korostaa se, että jopa noin 70 prosentilla EU:n lainsäädännöstä on suoria alue- ja paikallishallinnon vaikutuksia. Suomella on komiteassa yhdeksän jäsentä, näistä kahdeksan on Manner-Suomesta ja yksi Ahvenanmaalta.

Keskustelua käytiin myös Suomen ja Espoon näkyvyydestä alueiden komitean toiminnassa. Alueiden komitea pääsi tutustumaan Espooseen, kun komitean ympäristö- ja ilmastovaliokunta (ENVE) kokoontui käsittelemään lausuntoa EU:n ilmastopolitiikasta 26.9.2024 Espoon Dipolissa.

Euroopan alueiden komitean toiminnasta on luettavissa lisää osoitteessa <https://cor.europa.eu/fi>

9.10.2024

Keskusteluja alueiden komiteasta jatkettiin yhteisellä lounaalla.

Kuvassa vasemmalta oikealle Aino Jalli, Mari Rummukainen, Tapio Valli, Satu Ramsland, Jussi Lepistö, Heidi Väyrynen, Marita Backman, Jarmo Kanerva, Aili Pesonen, Virpi Ala-aho, Elli Keisteri-Sipilä, Marko Tolonen, Paula Viljakainen ja Markku Markkula Euroopan alueiden komiteassa.

Eurocities

Lounaan jälkeen siirryttiin kuulemaan Eurocities-kaupunkiverkoston toiminnasta. Eurocities on yli 200 eurooppalaisen suuren ja keskikokoisen kaupungin vertaisoppimis- ja edunvalvontaverkosto. Toiminnassa on mukana kaupunkeja noin 40 eri maasta niin EU:n sisältä kuin ulkopuolelta. Tarkastuslautakunnan otti vastaan Membership and Executive Committee Coordinator Jagoda Luto.

Verkosto on perustettu vuonna 1986 ja sillä on noin 100 hengen sihteeristö Brysselissä. Verkoston missiona on rakentaa sellaisia kaupunkeja, joissa ihmiset voivat nauttia hyvästä elämänlaadusta terveellisessä ja vihreässä ympäristössä. Verkostossa eri paikallishallinnon edustajat tapaavat, vaihtavat ajatuksia ja tekevät yhteistyötä. Se myös luo yhteyksiä EU:n ja kaupunkien välille. Verkoston työtä ohjaa yhdeksän teema-alueita: hallinto, ilmasto ja ympäristö, digitaalinen muutos, kulttuuri, ruoka, liikkuvuus, maahanmuutto, sosiaaliasiat sekä talouskehitys. Tällä hetkellä verkosto on mukana 29:ssä pääosin EU-rahoitteisessa projektissa. Projekteihin pääsee tutustumaan osoitteessa <https://eurocities.eu/projects/>

9.10.2024

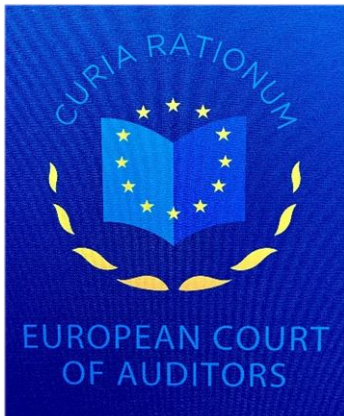
Espoo on liittynyt Eurocities-kaupunkiverkoston jäseneksi vuonna 2002 ja toiminut sekä jäsenenä että johtajarooleissa verkoston erilaisissa foorumeissa ja työryhmissä. Tällä hetkellä Espoo on Economic Development Forumin alaisen Innovation and Entrepreneurship työryhmän ja Culture Forumin alaisen Culture Management työryhmän puheenjohtaja. Verkosto on avoin koko kaupunkiorganisaatiolle. Verkoston vuoden 2022 vuosikokous järjestettiin Espoossa.

Tarkastuslautakunnalle esiteltiin lyhyesti myös Internal Audit Committeeen (Sisäisen tarkastuksen komitea) toimintaa. Komitean tarkoitus on auttaa verkoston johtoryhmää valvontatehtävissä ja se koostuu enintään kolmesta jäsenkaupungista eri EU/ETA-maista. Espoon sisäisen tarkastuksen johtaja on aiemmin ollut jäsenenä komiteassa.

Eurocities-kaupunkiverkoston toimintaan voi tutustua lisää osoitteessa <https://eurocities.eu/>

Iltapäivällä matka jatkui Brysselistä Luxemburgiin. Matkan aikana lautakunta keskusteli jo käydyissä vierailukohteissa käsitellyistä aiheista.

Perjantai 13.9.2024

Euroopan tilintarkastustuomioistuin

Opintomatka jatkui Luxemburgissa, jossa tarkastuslautakunta kävi tutustumassa Euroopan tilintarkastustuomioistuimen toimintaan. Tilintarkastustuomioistuin on EU:n varainhoidon tarkastaja, jonka tarkoituksena on parantaa tilivelvollisuutta ja avoimuutta ja siten lisätä kansalaisten luottamusta. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa tulot ja menot kaikilla EU:n toiminnan aloilla kasvusta ja työllisyydestä ympäristöpolitiikkaan ja ilmastotoimiin.

Tilintarkastustuomioistuimessa tarkastuslautakunnan ottivat vastaan Principal Auditor Jussi Bright sekä tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Petri Sarvamaan kabinetin edustajat Juuso Kilpinen ja Elmo Torppa.

Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet ja tarkastushenkilöstö jakautuvat viiteen tarkastusjaostoon. Jäsenet johtavat tarkastuksia ja luotsaavat kertomukset jaostossa tai koko kollegion tasolla toteutettavan hyväksymismenettelyn läpi. Petri Sarvamaa on jäsenenä neljännessä jaostossa, jonka vastuualueena on markkinoiden sääntely ja kilpailukykyinen talous.

Bright esitteli tarkastuslautakunnalle tilintarkastustuomioistuimessa toteutetun tuloksellisuustarkastuksen periaatteita ja käytännön tekemistä. Tilintarkastustuomioistuimen tuloksellisuustarkastuksen sekä tarkastuslautakunnan arviointityön prosessien välillä todettiin

9.10.2024

keskustelussa olevan paljon yhtymäkohtia. Keskustelussa nousi esiin muun muassa tarkastus- ja arviointikohteiden valintaprosessi sekä tarkastusten ja arviointien johtopäätösten pohjalta annettujen suositusten jälkiseurannan merkitys. Sekä tarkastuslautakunta että tilintarkastustuomioistuin saavat antamiinsa suosituksiin vastineet arvioinnin ja tarkastuksen kohteilta ja toteuttavat jälkiseurantaa, jossa todetaan, onko toivottua muutosta tapahtunut.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen toiminnasta on luettavissa lisätietoja osoitteessa <https://www.eca.europa.eu/fi>

Keskustelu tilintarkastustuomioistuimen toiminnasta jatkui yhteisellä lounaalla Kilpisen ja Torpan kanssa. Lounaan jälkeen tarkastuslautakunta vieraili Luxemburgin kansallisessa taide- ja historiamuseossa. Lauantaina aamupäivällä tarkastuslautakunta tutustui Luxemburgin keskusta.

Kaupunkitarkastajat Aino Jalli, Jussi Lepistö ja Heidi Väyrynen

Kuvassa opintovierailun osallistajat Euroopan parlamentin edustalla.